

ROVASTI SAULI KESKISEN PUHE TAMMISUNNUNTAIN KIRKKOJUHLASSA TAMPEREEN TUOMIOKIRKOSSA 27.1.2019

Kunnioitetut sotiemme veteraanit ja lotat, hyvät naiset ja herrat. **Rauha** syntyi tässä kirkossa 3. päivä huhtikuuta 1918. Hän syntyi samaan aikaan, kun kirkon seinien ulkopuolella kaksi ideologiaa taisteli kiivaasti keskenään. Rauhan isä oli tuonut perheensä kovien taistelujen vuoksi turvaan tänne silloiseen Johanneksen kirkkoon.

He eivät olleet todellakaan yksin, vaan lähes kaksituhatta muutakin tamperelaista, pääosin naisia ja lapsia oli kirkossa turvassa. Silloin kirkko antoi paitsi hengellistä, myös fyysistä turvaa ihmisille. Samoin oli myös Aleksanterin kirkossa. Vuonna 2007 oli Tuomiokirkon satavuotisjuhla. Silloin täällä esitettiin tosipohjainen näytelmä Vihan päivät. Kaikki sisällissodan historiaa lukeneet, kokeneet tai kuulleet löysivät näytelmästä yhtymäkohdat tapahtuneisiin. Ensi-illassa oli Rauha itseoikeutettuna kunniavieraana mukana silloisen tasavallan presidentin, **Tarja Halosen**, vieressä.

Näytelmässä esiintyivät myös vaimoni kaksoistyttyt, jotka ovat siis punakapinallisen **Aleksi Uusitalon** pojantyttären tyttärentyttät. Alekski joutui lopulta Kalevankankaan vankileirille. Kun hän vapautui, hänen vaimonsa kantoi nääntyneen, 35 kiloisen, miehensä kotiin. Näin tuo sota kulkee sukupolvesta toiseen. Tampereen osalta sota loppui 6.4.1918 punakaartin kukistumiseen ja valkoisten miehitykseen. Koko sota päättyi Helsingissä toukokuussa 1918.

Mistä tässä sodassa olikaan kyse ja mikä oli sen oikea nimi? Haasteellinen kysymys kaiken kaikkiaan. Itse olen saanut kuulla kapinasta mukana olleen isoisäni **Kalle Nikolai Sammaliston** kautta. Hän asui kotimme yläkerrassa Irljalassa. Hän oli maalarimestariksi sängen oppinut mies. Hän kertoi minulle paljon siitä, miten hänen veljensä **Valdemar Sammalisto** oli toiminut Markkulan talossa tehdessään rauhansopimusta valkoisten teknillisen opiston miesten kanssa. Sitten tuli Hyrskymurto miehineen ja alkoi Markkulan verilöyly. Valdemar meni ampujien ja ammuttavien väliin huutaen, että "jos ammutte nuo, ammutte myös minutkin". Monesta muustakin Kalle kertoi minulle. Tärkein oli se, kun hän kertoi sodan perusteista. Hän puhui molemminpuolisesta vapaussodasta seuraavasti: "Me punaiset olimme oikeassa, kun halusimme vapautta ja oikeudenmukaisuutta työelämään, valkoiset olivat oikeassa, kun he halusivat kansallista vapautta ja itsemääräämisoikeutta nuoreen tasavaltaan ja kaikki olimme hulluja, kun tartuimme aseisiin, veli veljeä vastaan." Tämä oli hänen perintönsä.

Mutta vapaussodan jälkeen elämä jatkui eikä vain ristiriidattomasti. Ideologioiden välinen aselepo ja rauha tehtiin lopullisesti vuonna 1939 ulkoisen uhan alla. Saksan ja Neuvostoliiton välisissä neuvotteluissa Suomi oli määritelty kuuluvaksi Neuvostoliiton etupiiriin. Niinpä marraskuun lopussa 1939 Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen. Silloin

heitä vastaan olivat sekä punaiset, että valkoiset, yhtenä miehenä isänmaan puolesta. Näin oltiin päästy ylitse kahden vuosikymmenen erimielisyyksistä. Jatkosodan lopulla entinen punakaartilainen Alekski Uusitalo perheineen maksoi kovan hinnan vapaasta isänmaasta: hänen poikansa **Väinö Alekski** kaatui Syskyjärvellä heinäkuussa 1944. Sotien jälkeen alkoi kasvun ja vaurastumisen aika. Mutta onko kaikki ollut sittenkään hyvin?

Edellinen arkipiispamme **Kari Mäkinen** toi esiin itsenäisyyden juhluvuonna tärkeän asian. Se on sovinto. Oma kysymykseni myös tänään on, että onko sovinto tehty? Onko molemmin puolin pyydetty ja annettu anteeksi? Vuonna 1918 tehtiin paljon väärin molemmin puolin. Sota, ideologia ja moni muu seikka tuovat yksilöissä esiin poikkeusoloissa elämellisyden, on se ideologia ihan mikä tahansa. Ihmisiähän me vain olemme.

Vapahtajamme Jeesus Kristus sanoo meille tänäänkin: "Minä jätän teille rauhan. Oman rauhani minä annan teille, en sellaista, jonka maailma antaa." Kristuksen rauha meissä tavallisissa kristityistä on jotain erityistä. Se on kasvupohja monelle hyvälle asialle.

Itse asiassa Kristuksen rauha on meidän hyvinvointimme lähtökohta. Tuo hyvinvointi taas on meidän arkipäivämme tärkeä asia, kasvualusta kaikelle kehitykselle. Mutta ymmärrämmekö me sitä oikein ja missä se oikeasti näkyy ja kuuluu Kristuksen rauha näkyy siinä, miten me tavalliset ihmiset kohtaamme tavalliset lähimmäisemme tavallisessa arjen aherruksessa. Me voimme täyttää elämämme ilolla ja rauhalla tai sitten kaunalla ja katkeruudella.

Tosiasiallisen sovinnon rakentamiseen me tarvitsemme ennen kaikkea rauhaa ja iloa, mutta ei kaunaa ja katkeruutta. Menneet elämänvaiheet ja kansakunnan historia opettaa meille, miten meidän pitäisi rakentaa tulevaisuutta. Menneisyyteen emme pysty tekemään enää korjauksia, mutta sovinnon kautta pystymme luomaan yksituumaista kansaa katsomaan eteenpäin kohti tulevaisuutta.

Minkälaista tulevaisuutta me sitten haluamme? Emme me varmaankaan osaa kuvailla tulevaisuutta aivan tarkasti, mutta jotenkin sen ominaisuuksia voi kuvailla. Tulevaisuuden kuvia voivat olla esimerkiksi rauha, sovinto, hyvinvointi, terveys, työ, hyvät ihmissuhteet jne. Nykyinen tietotekniikan kehittyminen on niin valtavaa, ettei siinä oikein pysy perässä. Tammisunnuntai vuonna 1918 tapahtumineen kuului ajallisesti suureen kansallisvaltioiden syntyyn kaikkialla Euroopassa. Mm. Suomi, Baltian maat ja Puola olivat näitä uusia kansallisvaltioita. Ensimmäinen maailmansota loppui ja oli jälleenrakennuksen aika kaikkialla Euroopassa. Toisen maailmansodan jälkeen Eurooppa oli taas eri näköinen. Muutoksia tuli paljon myöhemminkin Neuvostoliiton kaaduttua. Mutta miten tästä eteenpäin? Haasteita meillä suomalaisilla

on taas tulevaisuudessa. Maa ja kansa ja koko maailma on toinen, kuin tammisunnuntaina satayksi vuotta sitten.

Meitä suomalaisiakin on jo monenvärisiä ja maapallo tavallaan pienenee koko ajan, kiitos tietotekniikan. Tänään kolmantena sunnuntaina loppiaisesta on ensimmäisen vuosikerran ensimmäinen lukukappale viidennestä Mooseksen kirjasta ja se kuuluu näin: "Herra, teidän Jumalanne, on jumalien Jumala ja korkein Herra, suuri, väkevä ja pelottava Jumala. Hän ei ole puolueellinen eikä häntä voi lahjoa. Hän huolehtii leskien ja orpojen oikeuksista, hän rakastaa muukalaista ja ruokkii ja vaatettaa hänet.

Samoin tulee myös teidän rakastaa muukalaista; olettehan itsekin olleet muukalaisina Egyptissä.

Pelätkää Herraa, Jumalaanne, palvelkaa häntä, pysykää hänelle uskollisina ja vannokaa valanne hänen nimeensä! Ylistäkää häntä, hän on teidän Jumalanne. Hän teki teidän hyväksenne ne suuret ja pelottavat teot, jotka olette omin silmin nähneet." (5. Moos. 10: 17-21) Tämä voisi olla kuva hyvästä sovinnon

Suomesta. Ei puolueellisuutta, lahjomista, lesket ja orvot ovat turvassa, rakastetaan muukalaisia ja pidetään heistä huolta. Kaiken tämän toteuttamiseen me tarvitsemme Kristuksen rauhan itseemme.